

sagt før 1892, for det findes i første Halvbind, som blev udgivet i 1892. Men af disse Studier uddrog den højtærede Minister det Resultat, at Afsnittet var saa at sige at betragte som et Indlæg i den standende politiske Strid her i Landet om, hvad Danmark behøver at gøre for at hævde sin Neutralitet, og saa siger den højtærede Minister, at dette var altsaa et Indlæg for, at man ikke behøvede at gøre noget. Men det er en total Misforstaaelse af min Fremstilling af Krim-Krigens Historie, det er ogsaa en Misforstaaelse af selve det, der virkelig foregik, og jeg tror, at denne Fremstilling giver et ganske korrekt Billede af, hvad der foregik. Nu skal jeg ikke trætte det høje Ting med lange historiske Udredninger; jeg skal kun ganske kort pege paa, at det, der for den danske Regering var det egentlige Problem den Gang, var at ride en ganske overordentlig vanskelig politisk Situation af. Det var, som bekendt, det Ørstedeske Ministerium, der sad den Gang, og det havde baseret sin hele Politik paa Rusland. Hele den Ordning af det danske Monarkis Forhold, der var truffet, var jo væsentligt baseret paa Ruslands Støtte, og i hele Europa ansaas den danske Regering for at være overmaade stærkt russervenlig, det samme ansaas den i øvrigt for af den nationalliberale Opposition her i Danmark. Derfor var den Situation, der opstod ved Krim-Krigen, af en saa ganske overordentlig vanskelig Beskaffenhed, særlig for det Ministerium, der da sad ved Roret. De engelske og franske Flaader kom til Østersøen; de udførte ikke meget store Krigsbedrifter der, men der var en lille Afdeling af Krim-Krigen, der foregik som Søkrig og som Kystbefæstningskrig, om jeg saa maa sige, her ved Østersøens Kyst. Nu er Forholdet det, at det, som den højtærede Forsvarsminister talte om, at vi ikke brød os om, det Kapløb, der eventuelt kunde opstaa, gælder slet ikke her. Der kunde slet ikke blive Tale om noget Kapløb, Rusland var paa Forhaand fuldstændig afskaaret fra ethvert Kapløb, idet Frankrigs og Englands forenede Flaader var i den Grad overlegne, saa det var en ren Selvfølge, at de vilde beherske de danske og svenske Farvande. Danmark og Sverige indgik en Overenskomst om at tage Neutralitetsforholdet paa samme Maade, nemlig paa den Maade, at man aabnede sine Havne paa faa Undtagelser nær for Vestmagternes Flaader. Og da vor Regering den Gang var inde i en russervenlig Kurs; og da særlig den siddende Regering baade hjemme og ude anklagedes for udpræget Russervenlighed, saa gjaldt det om

ikke at give Vestmagterne noget som helst Paaskud eller Anledning til at tro, at denne Aabning af Havnene og hele den Stilling, vi da tog til dem, var paa Skrømt. Derfor var det en sund og fornuftig Politik, at man indskrænkede de Sikringsforanstaltninger, man traf, ikke til intet, som den højtærede Minister sagde, men til saa lidt som muligt. Dette er meget udførligere godtgjort i min Bog, men saaledes var altsaa Situationen den Gang, og det siger slet ikke noget om den almindelige Stilling, Danmark har at indtage i Tilfælde af en Verdenskrig, hvor der kan være Tale om en Konkurrence fra de stridende Magters Side, og hvor Forholdene i enhver Henseende er anderledes.

Den højtærede Forsvarsminister saavel som den højtærede Statsminister vilde jo forsvare deres Interviews: de var venlige og imødekommende Folk overfor Pressen. Det synes nu, at denne Imødekommen tilmed for den højtærede Statsminister har medført visse urolige Nætter, idet han bad mig, om jeg ikke kunde holde Venstrepressens Journalister fra hans Telefon i hvert Fald om Natten. Jeg har ingen Indflydelse derpaa, men det kommer heller ikke Sagen ved her. Der er et bestemt Punkt, jeg her vil paapege, idet jeg erindrer om, hvad jeg sagde her ved Begyndelsen, at disse Interviews kan jo være nogenlunde uskadelige, naar de holder sig inden Døre, men de kan blive meget generende, naar de gaar til Udlandet. Men naar en Statsminister eller en Forsvarsminister lader sig interviewe af et fremmed Blad om et saa overordentlig pinligt Spørgsmaal som det, det her drejer sig om — han berørte jo saadanne Spørgsmaal som, hvorvidt den danske Ausrustning vilde komme til at betyde vort Territoriums Benyttelse af fremmede Magter, og, i Tilfælde af Krig, Spørgsmaalet om en dansk Erklæring om Neutralitet i Lighed med Svejts' eller Belgiens —, saa er der et — jeg ved, at den højtærede Regering ikke er meget villig til at tage mod gode Raad af mig, men det, jeg nu giver den, er virkelig ærligt ment — saa er der et godt Raad, jeg vil give den, og det er, at De, i hvert Tilfælde naar De lader Dem interviewe af fremmede Journalister, da følger den Praksis, som enhver af de andre store Statsmænd i Europa følger, nemlig at bede vedkommende Journalist sende dem Interviewet til Gennemsyn og korrigere det, inden det gaar i Pressen. Den højtærede Forsvarsminister sagde, at vedkommende Interviewer havde hverken haft Papir eller Blyant med og havde ikke en Gang kunnet gøre Notater, og som Følge deraf var Interviewet blevet